

Meditation Joh. 13,1-15 Naiv eller Idiot (Skærtorsdag II)

Det var før påskefesten, og Jesus vidste, at hans time var kommet, da han skulle gå bort fra denne verden til Faderen; han havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem indtil det sidste. Og mens de holdt måltid – Djævelen havde allerede sat sig for, at Judas, Simon Iskariots søn, skulle forråde ham; og Jesus vidste, at Faderen havde lagt alt i hans hænder, og at han var udgået fra Gud og nu gik tilbage til Gud – så rejser Jesus sig fra bordet og lægger sin kjortel, tager et klæde og binder det om sig. Derefter hælder han vand op i et fad og giver sig til at vaske disciplenes fødder og tørre dem med klædet, som han havde bundet om sig. Han kom så til Simon Peter, og Peter sagde til ham: »Herre, vasker du mine fødder?« Jesus svarede ham: »Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men senere skal du forstå det.« Peter sagde: »Aldrig i evighed skal du vaske mine fødder.« Jesus svarede: »Hvis jeg ikke vasker dig, har du ikke lod og del sammen med mig.« Simon Peter sagde til ham: »Herre, så ikke kun fødderne, men også hænderne og hovedet!« Jesus sagde til ham: »Den, der er badet, behøver ikke at få vasket andet end fødderne, men er ren over det hele. Og I er rene; dog ikke alle.« Han vidste nemlig, hvem der skulle forråde ham; derfor sagde han: I er ikke alle rene.

Da han nu havde vasket deres fødder og taget sin kjortel på og sat sig til bords igen, sagde han til dem: »Forstår I, hvad jeg har gjort mod jer? I kalder mig Mester og Herre, og med rette, for det er jeg. Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hinandens fødder. Jeg har givet jer et forbillede, for at I skal gøre, ligesom jeg har gjort mod jer.

Et særligt menneske er han – denne fyrst Myskijn.

Han var god – det var der ingen tvivl om.

Mange misforstod ham i første omgang og anså ham for idiot, fordi han ikke – som normalt – tog hensyn til hvad der var til hans egen fordel.

Han taler åbenhjertigt med en kammertjener, uden at ane at det er upassende.

Og da den unge Burdovskij ankommer med sit følge for at afpresse fyrsten en del af nogle arvede penge, gennemskuer fyrsten straks deres forehavende.

Fordi de nu på denne måde har nedværdiget sig selv, får han medlidenhed med dem. Så han tilbyder alligevel Burdovskij de 10.000 rubler, han har krævet.

Blot er det nu ment som en ren gave.

Er mennesker mistroiske, viser han dem tillid – vender de ham ryggen, åbner han sin favn – hader de, så elsker han. Hvor han kommer hen sker det gang på gang, at svindlere tilstår deres hensigt og beder om forladelse, og gamle fjender falder hinanden om halsen.

Og fordi han er så inderligt god - over for stoddere, skøger, løgnhalse, fantastere, venner og fjender bliver verden bedre.

Længe ser det ud til, at det virkelig skal lykkes den unge fyrste at skabe et nyt og lykkeligt liv omkring sig og bringe himlen ned på jorden.

Men forfatteren til denne russiske roman: Idioten, vil også vise, at intet menneske kan undgå at pådrage sig skyld, når dets liv sammenholdes med den fuldkomne godhed.

Og fyrst Myskijns skyld kommer af, at han vil virkeliggøre den fuldkomne godhed.

Han vækker to kvinders kærlighed og forventninger, da han af lutter godhed lover begge ægteskab.

Da den ene af kvinderne, Nastasia, beder ham om at vælge mellem hende og Aglaja, som den anden hedder, falder godhedens projekt til jorden.

Situationen er sådan, at han ikke kan undgå at såre en af parterne.

Og selv da han undlader at vælge, sårer han begge kvinder.

Af den grund kan han måske endda betragtes som medskyldig i Nastasias senere død.

Gennem fyrst Mysjkin som det skønne menneske, får forfatteren Dostojevskij beskrevet den fuldkomne godheds formåen og begrænsning i verden.

At vise godhed forudsætter vores fantasi, indlevelse, situationsfornemmelse, handlekraft og meget, meget mere, for at vi kan tjene vores medmenneske bedst muligt.

Og alligevel kan den oprindelig gode handling få et ondt resultat.

Ligesom fyrsten der kun vil gøre det gode og dog gør sig skyldig i det onde.

Fyrst Mysjkin fortæller i følgende citater, hvordan han vil realisere den menneskelige tilværelse i en ny form - virkeliggøre den fuldkomne kærlighed, tilgivelse - godhed:

"Nu rejser jeg ud blandt folk, og måske begynder der et helt nyt liv for mig ...

Jeg besluttede så at udføre det, der blev mig pålagt, ærligt og redeligt...

Jeg ville straks være høflig og åben mod alle ved enhver lejlighed; ... "

Mysjkin vil forme sit liv og give det den fuldkomne godheds skikkelse.

Men et sådant fuldkomment og skønt menneske kan ikke eksistere i vores jordiske tilværelse.

Her bliver også den uskyldige skyldig, og det netop på grund af sin uskyld.

Her kan ingen stå med rene hænder ... og fødder! – medmindre man lever i selvbedrag.

Men hvad er så meningen, når Jesus siger:

Jeg har givet jer et forbillede, for at I skal gøre, som jeg har gjort mod jer.

Jo - disciplene skal tjene som Jesus tjente dem.

Men meningen med sådan et forbillede er jo ikke, at vi skal tjene hinanden ved efterabe Jesus og gå rundt og vaske fødder på hinanden. Meningen er dog heller ikke, at vi skal gøre hele Jesu person og liv til et forbillede, som vi forsøger at efterligne for at tjene vores medmennesker.

Det med billedet kn formuleres anderledes.

Man kan sige at Kristus efterlod sig et billede og den sandhed, som dette billede udtrykker.

Billedet blev dog knust ved sammenstødet mellem ham og denne verdens magtmennesker, men det blev ikke af den grund udryddet.

Det knuste billede har åbenbaret en sandhed, som det ikke er muligt at blive fri for og komme af med.

Jesus stod frem som et så ægte udtryk for vores menneskelige tilværelse, at denne tilværelsens orden aldrig siden er blevet glemt. Derved er Jesus på én gang dommen over verden, og verdens højeste håb.

Fyrst Mysjkin i Dostojevskijs roman "Idioten" er undertiden blevet opfattet som en moderne Kristus-skikkelse.

Spørgsmålet er da om fyrst Mysjkin bærer billedet af Kristus foran sig som en opgave.

Eller Kristus er en realitet - et billede i ham, som han ikke kan frigøre sig fra.

Sagen er at forskellige fortolkere har besvaret dette forskelligt:

Nogen mener fyrst Mysjkin er en bevidst Kristus-eftersliger dvs. han veloverlagt arbejder for at godheden skal vinde plads i verden.

Andre mener at fyrst Mysjkin er en skikkelse, der bærer billedet af Kristus i sig.

Og dette billede griber ham som en inspiration og skabende kraft i alle mulige situationer.

Men uanset hvad, ja så tjenes medmennesket jo ved, at godheden udbredes i verden.

Forfatteren Dostojevskij er optaget af rigtige mennesker af kød og blod, som er fulde af modsætninger, uafklarethed, tanker, tilfældigheder.

Nogen gange må tage os sammen og arbejde for at se og vise godhed. Og andre gange kommer godheden os i forkøbet uden at vi har skænket den en eneste tanke eller arbejdet bevidst for den.

Ifølge Dostojevskij er skylden et fælles livsvilkår for alle mennesker, og derfor er alle mennesker i sidste instans afhængige af at kunne tage imod tilgivelse.

Dette gælder fyrst Mysjkin – såvel som os.

Uden tilgivelse kan intet menneskeliv lykkes, så sandt som verden er fuld af tilfældigheder og intet jordisk menneske er fuldkomment.